

ВІДГУК

**офіційного опонента – кандидата юридичних наук, доцента
Орловської Ірини Григорівни на дисертацію
Кішляна Віктора Леонідовича «Адміністративно-правовий статус
капітана морського судна», подану на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 -
адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право**

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Безпека на морському судні залежить від низки правових, організаційних, економічних, політичних, природних факторів. При цьому, одним із суб'єктів забезпечення безпеки на морському судні є капітан цього ж судна, як широко уповноважена особа. Капітан судна повинен мати нормативно закріплений, ефективно унормований правовий статус, для реального забезпечення безпеки на морському судні та виконання усіх інших повноважень. В Україні, як зазначає здобувач, практично відсутнє соціальне забезпечення моряків загалом і капітанів суден, зокрема. Також потребує вдосконалення система морської освіти в Україні.

Таким чином, недосконалість адміністративно-правового забезпечення капітана морського судна в Україні негативно впливає на рівень безпеки морського судноплавства, що, відповідно, підкреслює актуальність та своєчасність дисертаційного дослідження на тему «Адміністративно-правовий статус капітана морського судна».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Тема дисертаційного дослідження узгоджується з положеннями Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 р.,

Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», затвердженої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5, Стратегії розвитку морських портів України на період до 2038 р., затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11 липня 2013 р. № 548, Концепції Загальнодержавної цільової економічної програми розвитку кораблебудування на період до 2035 р., схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 6 травня 2009 р. № 671. Дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідницьких робіт Науково-дослідного інституту публічного права.

Мета дисертаційного дослідження полягала в тому, щоб на основі комплексного аналізу теоретико-методологічних засад, вітчизняних і міжнародних нормативно-правових актів, правових звичаїв та інших джерел права розв'язати наукове завдання щодо адміністративно-правового статусу капітана морського судна. Сформульовані відповідно до мети **завдання** дозволили дисертантові з'ясувати правову природу та описати межі адміністративно-правового статусу капітана морського судна, виробити пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення обраної проблематики.

Об'єкт та предмет дослідження сформульовані вдало і відповідають вимогам МОН України.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Високий ступінь обґрунтованості результатів дослідження зумовлено досить раціональною та внутрішньо узгодженою структурою дисертаційної роботи. Загальна структура роботи в цілому є логічною, послідовною, раціональною, обґрунтованою предметом, метою та завданнями дослідження.

Методологічною основою дисертації стали загальні і спеціальні

методи наукового пізнання. Їх застосування обумовлюється системним підходом, що дає можливість досліджувати проблеми в єдності їх соціального змісту та юридичної форми. Загалом, комплексне поєднання зазначених методів дослідження стало запорукою успішного вирішення поставлених дисертантом завдань.

Високий ступінь вірогідності і наукової обґрунтованості результатів виконаного дослідження забезпечено використанням значного обсягу літературних джерел, адже, нормативним підґрунтям дослідження є Конституція України, Конвенція ООН з морського права 1982 р., Міжнародна конвенція про підготовку і дипломування моряків та несення вахти 1978 р., Конвенція про мінімальну кваліфікацію капітана та інших осіб командного складу торговельних суден 1936 р., Водний кодекс України, Митний кодекс України, Кодекс адміністративного судочинства України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, інші кодифіковані акти, закони України «Про морські порти України», «Про транспорт», «Про перевезення небезпечних вантажів», «Про державний кордон України», інші законодавчі акти, постанови Кабінету Міністрів України у сфері регулювання морського транспорту, накази Міністерства інфраструктури України та Державної служби морського та річкового транспорту України.

Зміст дисертації в цілому характеризується досить високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань. Чітко виражений теоретичний підхід, зокрема, вдало розроблені дефініції, класифікації і критерії дозволили автору аргументовано визначити власну позицію щодо багатьох дискусійних проблем адміністративно-правового статусу капітана морського судна.

Дисертація виконана здобувачем самостійно. Усі сформульовані положення та висновки є результатом особистих досліджень дисертанта. Ідеї, положення чи гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані лише для підкріплення позицій здобувача або відповідної наукової полеміки.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є першим комплексним дослідженням адміністративно-правового статусу капітана морського судна. За результатами проведеного аналізу сформовано наукові положення і висновки, сформовані особисто здобувачем.

Так, вперше автором доведено, що гарантії адміністративно-правового захисту капітана морського судна в Україні є невід'ємним чинником його адміністративно-правового статусу як фахівця вищого гатунку, який забезпечує престиж України на міжнародній арені й робить значний внесок у забезпечення публічного інтересу для вітчизняного суспільства та фінансової стабільності держави.

Здобувачем вдало визначено порядок набуття правосуб'єктності капітана морського судна.

Удосконалено наукові положення щодо адміністративних обов'язків капітана морського судна як визначених першим типом правового регулювання сукупності меж його адміністративної діяльності, установлених нормами міжнародного морського та вітчизняного адміністративного права стосовно управління судном, забезпечення безпеки екіпажу, недоторканності вантажу та здійснення інших адміністративних дій.

Також вдало удосконалено наукове розуміння адміністративної відповідальності у сфері управління морським судном, яка має подвійну юридичну природу та здійснюється в тісній взаємодії

національних норм права та норм міжнародного морського права, як накладення капітаном на членів екіпажу в суворій відповідності визначених нормами права процедур, адміністративних санкцій та адміністративної відповідальності, до якої може бути притягнутий капітан морського судна за порушення ним норм адміністративного та міжнародного морського права національними спеціальними суб'єктами контролю публічної адміністрації;

Отримали подальшого розвитку наукові положення щодо міжнародно-правового законодавства, яке регулює діяльність капітана морського судна, а саме міжнародні акти, які уніфікують стандарти добору претендентів на посаду капітана, акти, що визначають обов'язки і правове становище капітана на судні, акти, що визначають його юридичну відповідальність, і міжнародні морські договори та морські звичаї, які визначають внутрішні адміністративні засади діяльності капітана на морському судні.

Удосконалено адміністративно-правовий статус капітана морського судна в Україні щодо підвищення ефективності й забезпечення більш високої безпеки морського судноплавства. Запропоновано зміни і доповнення до законодавства щодо невиконання, ухилення від виконання та порушення законних вимог посадових осіб органів морського і річкового транспорту, формування та ухвалення Міністерством інфраструктури України сукупно з іншими суб'єктами підзаконної правотворчості у сфері регулювання діяльності капітана судна низки підзаконних актів (Статуту служби на морських судах, Положення про капітана морського судна, Інструкції про порядок придбання, володіння та застосування табельної вогнепальної зброї капітаном судна, Інструкції про заходи щодо ізоляції особи, яка перебуває на судні та вчиняє дії, що не

містять кримінально караного діяння, але загрожують безпеці судна або людей і майна, що на ньому перебувають) із метою нормативного закріплення правового статусу, адміністративно-правового та соціального захисту капітана морського судна.

Загалом, у дисертації на основі аналізу й узагальнення теорії адміністративного та морського права, наукових поглядів, положень чинного міжнародного та національного законодавства розроблено наукові положення і наведено розв'язання наукового завдання щодо адміністративно-правового статусу капітана морського судна.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані та аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки і пропозиції впроваджено та надалі може бути використано в: науково-дослідній сфері – для подальшого вдосконалення теоретичних положень адміністративно-правового статусу капітана морського судна (акт упровадження ГО «Академія адміністративно-правових наук»); правозастосовній діяльності – використання одержаних результатів підвищило ефективність планування кар'єри офіцерів моряків (акт упровадження ТзОВ «SCIENCE AND SPACE»); освітньому процесі – матеріали дисертації використано під час підготовки навчальних матеріалів з дисциплін «Актуальні питання адміністративного права» та «Актуальні питання морського права», під час підготовки відповідних навчальних посібників, конспектів лекцій (акт упровадження Науково-дослідного інституту морського і космічного права).

Вдалих і логічно поєднаний вибір у дослідженні питань, їх актуальність, розумне співвідношення теоретичних міркувань та прикладів з практики, чіткість викладу матеріалу, аргументованість наукових висновків і узагальнень свідчать про значний науковий

рівень проведеного дослідження та його практичне значення.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Разом з тим, дисертація не позбавлена певних недоліків та суперечливих положень, які потребують додаткових пояснень та уточнень.

1. На сторінці 21 дисертації розкрито зміст адміністративних обов'язків капітана морського судна. Потребує уточнення, як вони співвідносяться із його міжнародно-правовими обов'язками?

2. Неодноразово в дисертації здобувач посилається на таку юридичну категорію, як “держава прапор судна” Хотілося би почути: який юридичний зміст він вкладає в неї.

3. На сторінках 28-29 дисертації доводиться, що капітан судна має вжити всіх потрібних заходів для документального оформлення аварійних морських подій із судном. На основі якого законодавства це здійснюється?

4. Неодноразово у дослідженні, зокрема на С. 191, аналізуються виклики, щодо легальної вогнепальної зброї на морському цивільному судні. Виникає питання: чи потрібна вогнепальна зброя капітану морському цивільному судна. Якщо потрібна, то як має здійснюватися публічне адміністрування її отримання, зберігання, носіння і використання?

Вищенаведені зауваження, які в певній мірі носять характер побажань, не впливають на загальну позитивну оцінку якості виконаної дисертантом роботи. Теоретичні результати й наукові положення, які містяться в цій дисертації, характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий вклад автора в юридичну науку.

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю

відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених МОН вимог.

Загальний висновок.

Дисертаційне дослідження «Адміністративно-правовий статус капітана морського судна» є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне наукове завдання. Виходячи із зазначеного, слід вказати, що дисертаційне дослідження за своєю актуальністю, новизною постановки та вирішенням досліджених проблем, теоретичним рівнем і практичною корисністю, достовірністю і обґрунтованістю одержаних результатів повністю відповідає науковій спеціальності 12.00.07 та вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а його автор – Кішлян Віктор Леонідович – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент –

**завідувач відділу правової експертизи
департаменту правового захисту
Федерації профспілок України,
кандидат юридичних наук, доцент**

І. Г. Орловська

Сірниє Орловської Ч.2 завершую.
Завідувач відділу правової експертизи
Управління економіки та бухгалтерського обліку
департаменту правового захисту
Федерату ФПУ

Ч. М. Белова